

Az élelmiszer-ellátási lánc vertikális kapcsolataiban
alkalmazandó helyes gyakorlat elveinek megvalósítására és
érvényesítésére vonatkozó keret

2013. január 25.

Aláírók:

Kizárólag

a

keretet

jóváhagyó

szervezetek

I. – Bevezetés

Az élelmiszer-ellátási lánc működésének javításával foglalkozó magas szintű fórum 2011. november 29-i ülésén melegen üdvözölte az élelmiszer-ellátási lánc valamennyi szakaszát képviselő érintett szervezetek egy csoportja által bemutatott, az élelmiszer-ellátási lánc vertikális kapcsolataiban alkalmazandó helyes gyakorlatok elveit. Az Európai Bizottság ezt követően megbízta az említett szervezeteket, hogy 2012 június végéig dolgozzák ki a szóban forgó elvek megvalósítására és érvényesítésére vonatkozó keretet.

A több érdekelt felet tömörítő csoport haladéktalanul megkezdte az egyeztetéseket, melyek eredményeként létrejött ez a dokumentum. A dokumentum ismerteti az elvek alkalmazására és érvényesítésére vonatkozó keret általános jellemzőit, majd konkrétan meghatározza a feladatok azonosításához szükséges operatív eszközöket, a feladatok elvégzéséért felelős szereplőket, valamint a megvalósítás ütemtervét. Ezenkívül tartalmazza az irányítás leírását, az ellenőrzést és az értékelést is beleértve, a teljesítménymutatókat, a meglévő nemzeti szabályozással és az önkéntes rendszerekkel való kapcsolatok, illetve azok határokon átnyúló vonatkozásainak rövid értékelését; rövid áttekintést ad a pénzügyi hozzájárulásról, végül értékeli a Barnier biztos által a magas szintű fórum keretében előzőleg megfogalmazott kritériumok teljesítését.

Az aláírók úgy vélik, hogy a dokumentum a különböző érdekek közötti hosszú és bonyolult egyeztetések eredményeként született kompromisszum. A keret a teljes élelmiszer-ellátási lánc valamennyi szereplőjét érinti. Az alábbiakban javasolt keret várhatóan elősegíti majd a tisztességes kereskedelmi kapcsolatok megvalósítására irányuló célkitűzés teljesítését a piacon, és végezetül egy jobban teljesítő értéklánc kialakítását, amely fenntartható módon nagyobb értéket hoz létre az egész ellátási láncban, többek között a fogyasztók számára is.

A keret célja, hogy kiegészítse a meglévő uniós és nemzeti szabályokat és szabályozást, valamint az egyéb önkéntes rendszereket, azaz nem lép azok helyébe.

II. – Általános jellemzők

1. Áttekintés

A keret egy olyan regisztrációs rendszerből áll, amelyben a gazdasági szereplők, többek között a kis- és középvállalkozások¹ önként vállalják, hogy alkalmazzák az elveket és a viták rendezésére különböző megoldásokat fogadnak el.

Ez egy önkéntesen alkalmazandó keret, amelynek sikere a teljes élelmiszer-ellátási lánc valamennyi szakaszában működő vállalkozások kritikus tömegének aktív közreműködésétől függ. Ezek a

---

¹ A kis- és középvállalkozások (kkv-k) uniós fogalommeghatározása: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:EN:PDF>

vállalkozások a kereskedelmi ügyleteik alapjául az élelmiszer-ellátási lánc vertikális kapcsolataiban alkalmazott helyes gyakorlatok elveit fogadják el.

A keret a regisztrációt követően kötelező elemeket tartalmaz, és több érdekelt fél részvételével zajló irányítással és közfelügyelettel, valamint teljesítménymutatók alkalmazásával működik.

A regisztrációt a kialakítás szakasza előzi meg. A regisztrációhoz szükséges információkat a több érdekelt felet tömörítő csoport által kialakított információs és kommunikációs eszközök mellett egy web-alapú eszköz biztosítja majd, amely emellett tájékoztatja is a vállalkozásokat, az őket képviselő szervezeteket és a nyilvánosságot a keretről.

Az eszköz kialakítását követően megkezdődhet a regisztráció. A regisztrálni kívánó vállalkozásoknak a regisztrációra való jogosultság megszerzéséhez meg kell felelniük bizonyos követelményeknek. A regisztrációt követően a vállalkozásoknak tiszteletben kell tartaniuk az alkalmazásra és az érvényesítésre vonatkozó, ebben a dokumentumban vázolt eljárásokat. Az említett eljárások leírását a dokumentumnak a működési kerettel foglalkozó fejezete tartalmazza, amely kellő időben kiegészül majd az aláírók által a későbbiekben kidolgozandó végrehajtási iránymutatásokkal. Az „úttörő vállalkozások” ösztönzése érdekében ugyanakkor a kialakítási szakasznak lesz egy olyan átmeneti időszaka, amikor a vállalkozások akkor is regisztrálhatnak, ha még nem tettek eleget valamennyi követelménynek.

2. Területi hatály

A keret valamennyi uniós tagállamra kiterjed.

A regisztrált vállalkozások az üzleti partnereik földrajzi elhelyezkedésétől függetlenül szervezeteiken belül alkalmazzák az elveket, amennyiben a szerződésben foglalt kötelezettségeket az Európai Unióban kell teljesíteni. Az Európai Unión kívüli székhellyel rendelkező kis- és középvállalkozások a regisztrált üzleti partnerekkel folytatott üzleti kapcsolataikban alkalmazhatják a keretben foglalt vitarendezési lehetőségeket, amennyiben a szerződésben foglalt kötelezettségeket az Európai Unióban kell teljesíteni.

3. Termékkör

Ez a keret kizárólag a (friss és feldolgozott) élelmiszeripari termékekre és italokra alkalmazandó. Az élelmiszer- és italellátási lánc részét képező vállalkozásokat ugyanakkor arra ösztönzik, hogy ezeket az elveket a szervezeteiken belül hasonló feltételek (pl. hasonló láncösszetétel, hasonló termékcsoportok vagy hasonló beszerzési politikák) megléte esetén a termékek jellegétől függetlenül is alkalmazzák. A keret nem vonatkozik azonban az olyan szolgáltatásokra, amelyek az élelmiszerlánc működésében csupán kiegészítő szerepet töltenek be (pl. logisztika, csomagolás).

III. – A működési keret és az ütemterv

A működési keretet az egyértelműség érdekében négy pillérré osztották. Ezek időben nem feltétlenül követik egymást és a megadott időpontok csak tájékoztató jellegűek.

A regisztrációs eljárás zökkenőmentes működésének biztosítása érdekében számos feladatot el kell végezni még mielőtt a regisztráció ténylegesen megkezdődhet. Ez idő alatt fontos figyelemfelhívó és tájékoztató tevékenységeket folytatni annak érdekében, hogy a lehető legrövidebb időn belül minél több vállalkozás regisztráljon.

- Fordítások

Az aláírók úgy vélik, hogy a helyes gyakorlat elveit az EU valamennyi hivatalos nyelvére le kell fordítani.

A hivatalos referenciaváltozat – a magas szintű fórum 2011. november 29-i ülésén előterjesztetteknek megfelelően – az angol nyelvű változat.

Az elvek helyes értelmezésének biztosítása érdekében nyelvenként csak egy fordítást fogadható el hivatalosan.

Emellett az alkalmazásra és az érvényesítésre vonatkozó keretet, a honlap tartalmát és a jelentéstételi eszközöket is le kell fordítani az EU valamennyi hivatalos nyelvére.

A fordításról az Európai Bizottság gondoskodik és annak legkésőbb 2013 első negyedévéig el kell készülnie. A fordítás tartalmának ellenőrzése a piaci megfelelés szempontjából kívánatos: ezt a nemzeti szövetségek végezhetnék el legkésőbb 2013 első negyedévében. A fordítást megelőzően azonban az Európai Bizottságnak ideje lesz kinyilvánítani az elvek és a példák tartalmával kapcsolatos véleményét, és megerősíteni, hogy – az esetleges aggodalmak kezelése érdekében végrehajtott módosításokat követően – sem azok, sem pedig a végrehajtási és szabályozási keret nem sértik az Unió versenyjogát.

- Honlap

A regisztráció megkezdése előtt létre kell hozni egy uniós szintű honlapot, amely tartalmazza a szükséges információkat és a regisztrációt lehetővé tevő technikai megoldásokat.

A honlapot az Európai Bizottság fogja üzemeltetni és legkésőbb 2013 harmadik negyedévéig el kell készülnie.

A honlap tartalmát az aláírók dolgozzák ki. A honlap legalább a következőket fogja tartalmazni: az elveket, az alkalmazásra és érvényesítésre vonatkozó keretet, a regisztrált gazdasági szereplők felsorolását, a regisztráció előnyeit, a csatlakozáshoz és az eredményes részvételhez szükséges eljárásokat (ideértve a képzést és a megfelelést), valamint a regisztráció visszavonására vonatkozó eljárást, a gyakran feltett kérdések felsorolását és a teljesítménymutatókat. Mindezt 2013 második negyedévéig el kell készíteni.

A honlap tartalmának kezelését az Európai Bizottság és az irányító csoport (lásd a IV. fejezetet) közösen végzi: az Európai Bizottság frissíti a regisztrált gazdasági szereplők felsorolását és végzi a webanalitikai szolgáltatást, az irányító csoport pedig a tartalomért felelős. Ezt a feladatot rendszeresen és folyamatosan kell végezni.

A nemzeti szövetségek és/vagy közigazgatási szervek létrehozhatnak olyan weboldalakat (pl. tagállami szinten), amelyek követik az uniós honlapot, vagy lehetővé teszik az ahhoz való kapcsolódást.

- Figyelemfelhívás, tájékoztatás

Az aláírók kötelezik magukat arra, hogy tagjaikat széles körű részvételre buzdítják, és ambiciózus teljesítménymutatókkal mérik a részvételt (lásd az V. fejezetet).

Az aláírók a javasolt keret népszerűsítése érdekében 2013 második negyedévéig összeállítanak egy jegyzéket azokról az előnyökről, amelyeket a regisztráció jelenthet a vállalkozások számára (pl. fontos a vállalkozás jó hírneve szempontjából; a vitarendezési eljárások alkalmazása elősegíti a megoldások hatékony alkalmazását). Ezek szintén felkerülnek a honlapra.

Az aláírók ezenkívül megvizsgálják annak a lehetőségét, hogy 2013 második negyedévének végéig további figyelemfelkeltő és tájékoztató eszközöket dolgozzanak ki.

A több érdekelt felet tömörítő csoport olyan értékelő módszerek kidolgozásának lehetőségét kutatja, amelyekkel fel lehet mérni, hogy a helyes gyakorlat elvei mennyire ismertek.

A nemzeti szövetségek és a közigazgatási szervek az uniós szinten kidolgozott közös módszerek alapján szintén kialakíthatnak, támogathatnak és alkalmazhatnak további figyelemfelkeltő és tájékoztató eszközöket.

A kezdő lendület biztosítása és a nyilvánosság figyelmének felkeltése érdekében a kialakítási szakaszban egy uniós szintű nyitó rendezvényre kerül sor. A rendezvényt az Európai Bizottság és a javaslatot aláíró felek 2013 második negyedévéig közösen szervezik meg.

A vállalkozásoknak – amint az ezzel a kerettel kapcsolatos egyeztetések lezárulnak – célszerű a regisztrációra felkészülniük (pl. a felső vezetés támogatásának elnyerésével) annak érdekében, hogy a honlap elkészültekor minél több vállalkozás regisztrálhasson.

A keret létrejöttétől kezdve minden egyes érintett gazdasági szereplőt arra ösztönöznek majd, hogy osszák meg a helyes gyakorlatokat a tagállamok és a különböző gazdasági ágazatok között (pl. a honlapon vagy az egyes rendezvények alkalmával) .

Második pillér: a résztvevő vállalkozások regisztrációja és az elvek alkalmazása

A vállalkozások 2013 harmadik negyedévéől kezdve önkéntes alapon regisztrálhatnak a honlapon. Az aláírók arra ösztönzik a gazdasági szereplőket, hogy a keret rendelkezéseiből fakadó előnyök teljes körű kihasználása érdekében regisztráljanak.

A vállalkozásoknak a regisztráció előtt önértékelést kell végezniük, melynek során az elveknek való megfelelés biztosítása érdekében adott esetben értékelniük kell a belső eljárásaikat (az értékelésnek többek között a következőkre kell kiterjednie: képzés, képesség a vitarendezési folyamatokban való részvételre, kommunikáció, a viták szervezeten belüli rendezéséért felelős kapcsolattartó kijelölése). A vállalkozásoknak a regisztráció alkalmával meg kell erősíteniük, hogy az önértékelést elvégezték, és megtették az elvek és eljárások alkalmazásához és érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket, ideértve azt, hogy a vitarendezési lehetőségeket e keret rendelkezéseinek megfelelően alkalmazzák .

A regisztrációt (illetve szükség esetén annak visszavonását) olyan vezetőnek vagy vezetőknak kell elvégeznie/elvégezniük, aki(k) jogosult(ak) arra, hogy az egyes vállalkozások vállalati struktúrájának megfelelően kötelezettséget vállaljon/vállaljanak az egész vállalat nevében, ideértve annak

valamennyi leányvállalatát az Európai Unióban (előfordulhat, hogy a regisztrációt több vezetőnek kell aláírnia, amennyiben egyik vezető sem rendelkezik önálló aláírási jogosultsággal, vagy a vállalkozások nemzeti leányvállalatainak regisztrációja is szükséges). Valamennyi regisztrált vállalkozásnak ki kell jelölnie az eljárásokért felelős kapcsolattartót, aki a további intézkedésekért (pl. az ellenőrzésért, stb.) felelős. A vállalkozásokat regisztráló vezetők, valamint az eljárásokért felelős kapcsolattartók nevét és beosztását a honlapon közzéteszik.

A részt vevő vállalkozásoknak képzéseket kell szervezniük és/vagy képzéseiket úgy kell átdolgozniuk, hogy biztosítsák a helyes gyakorlat elveinek való megfelelést. A nemzeti szövetségeket arra ösztönzik, hogy dolgozzanak ki képzési eszközöket (pl. e-learning és szemináriumok) azzal kapcsolatosan, hogy egy részt vevő vállalkozással való szerződéskötés során hogyan lehet megismertetni a keret elveit és eljárásait.

A részt vevő vállalkozásoknak fel kell készülniük a harmadik pillérben előírt vitarendezési eljárásra és a regisztráció alkalmával ki kell jelölniük a vitarendezésért felelős kapcsolattartót.

A vitarendezésért felelős kijelölt kapcsolattartónak a kereskedelmi tárgyalásoktól függetlennek kell lennie és az a feladata, hogy a viták rendezésével kapcsolatos kérdésekben eljárjon. A vitarendezésért felelős kapcsolattartó személye eltérhet az eljárásokért felelős fent említett kapcsolattartó személyétől.

A regisztrált vállalkozások a keretben való részvételükről tájékoztatják üzleti partnereiket. Az értesítés eszközt szabadon választhatják meg (pl. megemlítik a szerződésben vagy írásbeli értesítést helyeznek el a tárgyalóteremben).

A regisztrált vállalkozásoknak a keretben való részvételükről és az elvek alkalmazásáról célszerű a nyilvánosságot is tájékoztatni (pl. a vállalat honlapján, kiadványaiban, stb.).

Harmadik pillér: a viták rendezése és a megoldások megtalálása

I. – A helyes gyakorlat elveinek megsértése

A következő rendelkezéseket akkor kell alkalmazni, ha a helyes gyakorlat elveinek állítólagos megsértése miatt merül fel vita. A regisztrált vállalkozásoknak ellenőrizniük kell, hogy a szerződéseik a jelenlegi keretnek megfelelnek-e, és azokat szükség esetén módosítaniuk kell.

1. Egyéni viták

A vállalkozások a viták rendezésére az alábbi lehetőségek közül választhatnak:

- a. Viták rendezése kereskedelmi úton: a panaszos eldöntheti, hogy az elveket állítólagosan megsértő vállalat kereskedelmi hierarchiájában az ügyet felsőbb szintre viszi-e.
- b. Szerződésben foglalt lehetőségek: a panaszos a szerződésben foglalt vitarendezési eljárásokhoz folyamodhat.

- c. Vitarendezés a vállalkozáson belül: a panaszos az elveket állítólagosan megsértő vállalat belső vitarendező testületéhez fordulhat. A regisztrált vállalkozásoknak rendelkezniük kell belső vitarendezési eljárásokkal; ezeknek a kereskedelmi tárgyalásoktól függetlenül² kell működniük és lehetővé kell tenniük a viták pártatlan és gyors rendezését. Az eljárásokat úgy kell kialakítani, hogy a panaszost a kereskedelmi szankció veszélye ne fenyegetse.
- d. Közvetítés vagy választottbírói eljárás: a felek dönthetnek úgy, hogy vitáik rendezése érdekében független harmadik félhez folyamodnak, amelynek döntése rájuk nézve nem kötelező (közvetítés), vagy kötelező (választottbírói eljárás). Az említett lehetőségek igénybevételéhez mindkét fél egyetértése szükséges. A költségek megosztását a vonatkozó jogszabályok határozzák meg. A választottbírói eljárásnak megfelelő védelmi garanciát kell biztosítani. A bizonyítási teher a panaszosra hárul.
- e. Igazságszolgáltatási eljárások: a panaszos a nemzeti jogszabályoknak megfelelően a szokásos igazságszolgáltatási eljárásokhoz folyamodhat.

Bármely vállalattal szemben az említett mechanizmusok igénybevétele miatt alkalmazott kereskedelmi szankció a helyes gyakorlat elveinek súlyos megsértését jelenti, és alkalmazása az egész rendszer működését veszélyeztetheti.

Amennyiben a jogszabályok másként nem rendelkeznek, a panaszos gazdasági szereplő döntheti el, hogy a vitarendezési lehetőségek közül melyiket választja. Kiválaszthatja azt a lehetőséget, amely az igényeinek legjobban megfelel, továbbá a költséghatékonyság és eredményesség szempontjából a vita jellegét tekintve arányos. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozásoknak először célszerű azzal a lehetőséggel élni, amely kevésbé konfliktusos és költséges. A közvetítéshez és a választottbírói eljárás alkalmazásához ugyanakkor mindkét fél egyetértése szükséges.

A vállalkozások a regisztrációval elfogadják, hogy az elvek alkalmazásával kapcsolatos vitákat az említett lehetőségek bármelyikének igénybevételével rendezik. A regisztrációt megelőzően ezért a vállalkozásoknak meg kell győződniük arról, hogy készek a fent említett megoldások bármelyikének alkalmazására. A felsorolt lehetőségek igénybevételével a vitákat – a közvetítés, a választottbírói eljárás és a hagyományos igazságszolgáltatási eljárások igénybevételével rendezett viták kivételével – általában négy hónapon belül sikerül rendezni.

A helyes gyakorlat elveinek be nem tartása, például a kereskedelmi megtorlás miatt alkalmazott jogorvoslatokat, szankciókat és/vagy bírságokat, ideértve a ténylegesen és bizonyítottan felmerült

---

²A vállalkozás a regisztráció során igazolhatja, hogy a vállalat kis mérete miatt az említett függetlenséget nem tudja biztosítani.

károkért járó pénzbeli kártérítést, az igénybe vett vitarendezési megoldások határozzák meg. A jogorvoslatok, szankciók és bírságok a vonatkozó jogszabályok alapján érvényesíthetők.

A nemzeti közvetítői és választottbíróági eljárások felsorolását a vállalkozások számára referenciaként a honlapon közzéteszik. Erről az Európai Bizottság és az aláírók 2013 második negyedévének végéig közösen gondoskodnak.

2. Összevont viták

Az irányító csoport tagja (lásd a IV. fejezetet) kérheti, hogy az irányító csoport vizsgáljon meg olyan vitákat, amelyek az elvek súlyos megsértéséből erednek és számos tagot érintenek.

Az ügyet valamennyi érintett vállalkozás tekintetében az anonimitás és a titoktartás garantálásával, valamint a bizalmas kereskedelmi adatok titkosságának megőrzésével kell az irányító csoport elé terjeszteni.

Az irányító csoport bizalmas eljárás keretében felveszi a kapcsolatot az elveket állítólag megsértő vállalattal, és választ kér tőle.

Az irányító csoport általános iránymutatást készít, amelyre vonatkozóan – amennyiben szükségesnek tartja – jogi megfelelés-ellenőrzést kér, és az iránymutatást a negyedik pillér (3) bekezdésének megfelelően valamennyi regisztrált vállalkozás érdekében közzéteszi. Maga az iránymutatás és a közzétételére vonatkozó eljárás az anonimitást és a titoktartást mindenkor garantálja.

Az irányító csoport írásbeli eljárási szabályzatot készít annak érdekében, hogy az anonimitást és a titoktartást az eljárás valamennyi szakaszában garantálja, az indoklás módját és a vitarendezés összevonásának módját meghatározza, és az összeférhetetlenséget elkerülje.

Amennyiben az irányító csoport az eljárás során úgy ítéli meg, hogy szükség van a helyes gyakorlat bármely elvének értelmezésére, tisztázására, vagy annak továbbfejlesztésére, akkor erre a negyedik pillér 3. pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően lehetőség van.

Az aláírók elismerik, hogy a viták rendezésére a nemzeti szint a legalkalmasabb, ezért ösztönzik az ehhez hasonló, az érdekeltek szövetségeinek bevonásával történő nemzeti szintű eljárások kialakítását.

Az irányító csoport kizárólag olyan kérdésekkel foglalkozik, amelyeknek uniós határon átnyúló vonatkozásai vannak, továbbá nemzeti szintű kérdésekkel, amennyiben nincs olyan, a fentiekkel egyenértékű nemzeti eljárás, amely révén a vitákat összevontan és anonim módon lehetne rendezni (pl. az érdekeltekkel folytatott nemzeti szintű párbeszéd). A vitás kérdéseket a versenyszabályok szigorú betartásával kizárólag a több érdekelt felet tömörítő irányító csoport egy tagja vonhatja össze és terjesztheti be.

II. – Az eljárással kapcsolatos kötelezettségek megszegése

Ez a keret olyan (eljárással kapcsolatos) kötelezettségeket tartalmaz, amelyeket a regisztrált vállalkozásoknak be kell tartaniuk. Az eljárással kapcsolatos említett kötelezettségek megszegését az alábbi rendelkezéseknek megfelelően kell orvosolni:

Egy állandó eljárás lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy jelezzék azokat a kérdéseket, amelyek egy regisztrált vállalkozás esetében az eljárással kapcsolatos kötelezettségeket illetően merülnek fel. Ezekkel a kérdésekkel az irányító csoport foglalkozik.

Amennyiben egy vállalkozás rendellenességet tapasztal (pl. a viták szervezeten belüli rendezéséért felelős kapcsolattartó, akinek a neve a honlapon szerepel, már nem dolgozik a vállalatnál és a helyére nem jelöltek ki más kapcsolattartót), akkor:

- a) felveti a kérdést az érintett vállalkozásnak;
- b) a kérdést az irányító csoport egészéhez intézi az erre megadott e-mail címen;
- c) a kérdést az irányító csoport egyik tagjához intézi, aki – a panaszos személy kilétét bizalmasan kezelve – megvitatás céljából előterjeszti azt az irányító csoportnak.

Az irányító csoport mérlegeli, hogy a panaszt hogyan lehetne a legmegfelelőbb módon, arányosan és a fokozatosság betartásával kezelni. Kisebb jogsértések esetén az érintett vállalatok szövetsége felkéri a vállalatot arra, hogy orvosolja a helyzetet. Amennyiben ésszerű időn belül semmiféle intézkedés nem történik, az irányító csoport figyelmeztetést küld a vállalatnak. Amennyiben az érintett fél az eljárással kapcsolatos kötelezettségeit továbbra is megszegi, a keretben történő részvételét a jogsértés rendezéséig átmenetileg fel lehet függeszteni. Folyamatos, szándékos és tisztázatlan jogsértés esetén az irányító csoport az érintett vállalkozást a keretben való részvételből végül kizárhatja. A keretből való kizárás igen erős visszatartó erőt jelent, mivel pl. ennek a honlapon és az éves jelentésben történő közzététele kárt okozhat a szóban forgó vállalat hírnevének.

Negyedik pillér: a megfelelőség ellenőrzése, az eredmények értékelése és a keret továbbfejlesztése

Az ellenőrzés az irányító csoport feladata, amelyet 2014 negyedik negyedétől kezdődően, a 2014 első félévére vonatkozó félidős értékelés elkészítése után évente kell végezni. Az értékelés két elemből tevődik össze:

1. Felmérés

Egy egyszerű felmérés segíti majd a vállalkozásokat abban, hogy figyelemmel kísérjék az előrelépést, és alapul szolgál a megfelelőség értékeléséhez. A felmérés az e keret alapján rendezett vitás kérdések lényegét nem érinti. A második szakasz három elemén alapul:

- képzés;
- a vitarendezési megoldások működése;
- kommunikáció.

A vitarendezési megoldások működésére vonatkozó felmérés elemei (ezeket az információkat jelentéstételi célokból nevek említése nélkül tovább is feldolgozzák) a következők:

- ország, a vállalat mérete és az élelmiszer-ellátási lánc adott része;
- más gazdasági szereplőkhöz benyújtott panaszok száma (lásd az V. fejezetet);
- más gazdasági szereplőktől érkezett panaszok száma (lásd az V. fejezetet);
- az állítólag megsértett elvek (ez lehetővé teszi az esetleges gyenge pontok és egyes felülvizsgálatra szoruló elvek és/vagy példák meghatározását);
- az egyes vitarendezési megoldásokkal rendezett viták száma;
- a kerettel való elégedettség, ideértve a kereskedelmi megtorlástól való félelem elleni biztosítékot, illetve a továbbfejlesztési javaslatokat.

Mérni fogják továbbá a keret hatását és eredményességét:

- a hatást oly módon mérik, hogy érdeklődnek arról, hogy a felmérés időtartama alatt az elvek megsértése miatti panaszok észrevehetően nagyobb, hasonló vagy kisebb hatást gyakoroltak a vállalkozás üzletmenetére, mint korábban;
- a keret eredményességét oly módon mérik, hogy érdeklődnek arról, hogy a keret ugyanabban az időszakban a megelőző időszakhoz képest észrevehetően javította vagy nehezítette-e a panaszok rendezését, vagy nem történt jelentős változás.

Az éves ellenőrzést az összes regisztrált vállalkozás kötelező felmérésével végzik. Valamennyi olyan vállalkozás, amelynek a regisztrációja egynél több országot érint, gondoskodik arról, hogy a regisztrációjában érintett leányvállalatai minden olyan uniós tagállamban részt vegyenek a nemzeti szintű felmérésben, ahol a vállalat képviselteti magát.

A felmérést az interneten végzik és az eredményeket az irányító csoport által kijelölt semleges közvetítőnek küldik el (lásd az alábbi IV. fejezetet), amelyet szigorú titoktartás kötelez. A semleges közvetítő a névtelen válaszokat az irányító csoporthoz továbbítja, amely összesíti az eredményeket és azokat a megfelelő formában mutatja be. Az irányító csoport tagjai a rendszer működését illetően végezhetnek felmérést saját tagjaik vagy a nem regisztrált vállalkozások között is, és ezeket az információkat az éves jelentésben felhasználhatják. Az erre irányuló szándékukról értesíteniük kell az irányító csoport többi tagját és a felmérést az értékelés megkönnyítése és az eredmények összehangolása érdekében lehetőleg a többi felméréssel összeegyeztethető módon kell megtervezniük.

2. Éves jelentések

Az irányító csoport elkészíti az éves jelentést, amely tartalmazza a csoport megállapításait, következtetéseit és a keret továbbfejlesztésére vonatkozó ajánlásait. Az éves jelentés egy uniós szintű jelentést és egy országokra lebontott részt tartalmaz. Az irányító csoport a jelentés elkészítésével külső céget is megbízhat. Az éves jelentés a következőket tartalmazza:

- a felmérés eredményei (lásd az 1. pontot)

- az irányító csoport tevékenységéről szóló jelentés, ideértve az eljárással kapcsolatos kötelezettségek teljesítését, a jelentősebb szankciókat, az elvek bármely esetleges értelmezését és példákat a gyakorlati alkalmazásukra vonatkozó iránymutatásra.

Az irányító csoport az éves jelentés előzetes eredményeit a végleges változat kidolgozása előtt egyeztetés céljából bemutatja az Európai Bizottságnak.

Az éves ellenőrzés végleges eredményeit az irányító csoport nyilvánosságra hozza, valamint megosztja az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel. A Bizottság ösztönzi a nemzeti szövetségeket, a közigazgatási szerveket és a vállalatokat arra, hogy terjesszék a felmérés eredményeit.

Az irányító csoport az éves jelentés közzétételét követően 2014 harmadik negyedévéig bezárólag értékeli a keretet.

Amennyiben a keretet működőképesnek tartja, szükség szerint kisebb kiigazításokat javasol.

Amennyiben a keretet nem tartja működőképesnek, dönthet annak átalakításáról vagy megszüntetéséről. Ebben az esetben az irányító csoport határozhat úgy, hogy együttműködik a működőképes uniós keretszabályozás bevezetésének biztosítása érdekében.

3. Az elvek értékelése és továbbfejlesztése

Az irányító csoport az éves jelentés elkészítésekor a megszerzett tapasztalatok alapján megvizsgálja, hogy szükség van-e az elvek értelmezésére vagy továbbfejlesztésére, illetve példákra a gyakorlati alkalmazásukra vonatkozó iránymutatást illetően, bármely ténylegesen felmerült vitától függetlenül.

Az irányító csoport tagjai konkrét esetek alapján – a vállalkozások nevének bizalmas kezelésével – bármikor felvethetnek az elvek alkalmazásával és/vagy értelmezésével kapcsolatos kérdéseket abból a célból, hogy alátámasszák az iránymutatás szükségességét. Amennyiben az ilyen iránymutatás szükségesnek bizonyul és az irányító csoport ebben megállapodik, az iránymutatást a honlapon közzéteszik és azt minden érintettel közlik. A vállalkozásoknak az elvek értelmezésekor figyelembe kell venniük ezt az iránymutatást. Az ilyen értelmezés vagy iránymutatás nem fedi fel a felek kilétét, csak a jövőbeli vitás esetekre alkalmazandó, visszamenőleges hatállyal nem rendelkezik, továbbá a folyamatban lévő vitákat nem érinti.

IV. – Irányítás

Az irányítást a teljes élelmiszer-ellátási láncot képviselő irányító csoport biztosítja. Az irányító csoport összetétele érdekcsoportonként tükrözi a láncban részt vevők különböző érdekeit. Az egyes érdekcsoportok képviselőinek száma a csoport sokszínűségét tükrözi. Az összeférhetlenség elkerülése érdekében a vállalkozások képviselői nem nevezhetők ki képviselőnek az irányító csoportba. Az egyes érdekcsoportok és a csoportok képviselőinek maximális létszáma:

- termelők és agrár-élelmiszeripari szövetkezetek: 4³
- agrárkereskedelmi vállalkozások: 1

- élelmiszer- és italgyártás: 4

- márkák: 1

- kiskereskedelem: 4

- a kis- és középvállalkozásokat képviselő horizontális csoport: 1

A csoport konszenzussal dönt és a képviselők a konszenzus érdekében minden erőfeszítést megtesznek. A jegyzőkönyvben feltüntetnek minden olyan ellenvetést, amely felmerül, de nem akadályozza meg a döntéshozatalt. Az összeférhetlenség elkerülése érdekében szigorú eljárási szabályzatot dolgoznak ki.

Az irányító csoport munkája szigorúan bizalmas, azt nevek említése nélkül végzi. Megfelelő eljárási szabályzatot dolgoznak ki, valamint titoktartási megállapodást kötnek.

Az aláírók elismerik, hogy a viták rendezésére és a rendszer irányítására a nemzeti szint a legalkalmasabb, ezért ösztönzik egy hasonló felépítésű olyan nemzeti szintű rendszer létrehozását, amely az ellátási lánc különböző szakaszaiban (elsődleges termelés / ipar / kiskereskedelem) működő vállalkozások egyenlő képviseletének elvein alapul.

A Bizottság aktív felügyeleti szerepet tölt be. Az irányító csoport az elszámoltathatóság és az átláthatóság biztosítása érdekében a munkája eredményeiről és a levont következtetésekről jelentést készít az Európai Bizottságnak. A Bizottságnak lehetősége van arra, hogy a rendszer működésével kapcsolatban az irányító csoport számára ajánlásokat fogalmazzon meg. Az egyéni és összevont viták eldöntésében azonban nem vállal szerepet.

V. – Teljesítménymutatók

---

³Ezeket a helyeket a termelőket és az agrár-élelmiszeripari szövetkezeteket képviselő szövetségek számára tartják fenn arra az esetre, ha a termelők és az agrár-élelmiszeripari szövetkezetek csatlakoznak a kerethez.

A keret eredményességének ellenőrzése érdekében teljesítménymutatókat kell kialakítani. A félidős értékelés során ezeket a teljesítménymutatókat vizsgálják annak érdekében, hogy megállapítható legyen az előrelépés, és szükség esetén korrekciós intézkedéseket lehessen tenni.

Ezek a teljesítménymutatók a következők:

1. A regisztrált vállalkozások kritikus tömege

A forgalom és az értékesítési adatok alapján összeállították a vállalkozások uniós és tagállami szintű jegyzékét. Az EU és a nemzeti szintek számára javaslat készül majd arra vonatkozóan, hogy az említett jegyzékben szereplő vállalkozásoknak a regisztráció kezdete után egy és két évvel minimálisan milyen arányban kellene regisztrálniuk.

A regisztrált kis- és középvállalkozások számát nyomon követik, és az irányító csoport értékelné fogja, hogy ez a szám milyen arányban nő.

2. A négy hónapon belül rendezett panaszok száma az alkalmazott vitarendezési megoldások szerint

Az irányító csoport többek között vizsgálja majd a benyújtott panaszok számát, az alkalmazott vitarendezési módszereket és a négy hónapon belül rendezett panaszok számát.

3. A keret hatása (lásd a III. fejezetben említett negyedik pillért)

4. A keret eredményessége (lásd a III. fejezetben említett negyedik pillért)

A második, harmadik és negyedik teljesítménymutató tekintetében nehéz tárgyilagos célkitűzéseket meghatározni előre anélkül, hogy a keret működésével kapcsolatban némi tapasztalattal rendelkezniük.

VI. – A meglévő nemzeti szabályokkal és szabályozással és egyéb önkéntes rendszerekkel való kapcsolat, valamint a keret határokon átnyúló vonatkozásai

Az aláíróknak nem állt rendelkezésükre elegendő információ és idő ahhoz, hogy alaposan elemezhesék azokat a meglévő nemzeti szabályozásokat, amelyek esetleg átfedéseket tartalmazhatnak a jelenlegi kerettel.

Az érdekeltek ugyanakkor a rendelkezésre álló információk alapján és elméleti megközelítésből kiindulva az alábbi következtetésekre jutottak:

1. A nemzeti szabályozások a kerethez, valamint a kapcsolódó elvekhez és a helyes gyakorlatok példáihoz képest elsőbbséget élveznek. Ez az alkalmazásra és érvényesítésre vonatkozó keret a meglévő szabályozást és megoldásokat abban az esetben kívánja kiegészíteni, ha más mechanizmusok nem léteznek.

2. Amennyiben a nemzeti szabályozás a keret hatálya alá tartozó kérdésekben a gazdasági szereplőkre nézve követelményeket állapít meg, akkor azok elsőbbséget élveznek, ha a követelmények ugyanarra vonatkoznak.
3. Mivel a keret önkéntes alapon működik, a vállalkozások eldönthetik, hogy nemzeti szabályozás meglététől vagy hiányától, illetve annál szigorúbb vagy enyhébb szabályok érvényben lététől függetlenül elfogadják-e ezeket a szabályokat.

Az önkéntes (nemzeti vagy nemzetközi) rendszerek a szubsidiaritás és a kölcsönös elismerés elveivel összhangban kérhetik az irányító csoporttól annak elismerését, hogy a rendszerük megfelel ennek a keretnek. Az ilyen (nemzeti vagy nemzetközi) rendszernek megfelelő vállalkozásokat ezt követően úgy kell tekinteni, hogy azok ennek a keretnek szintén megfelelnek. Ezeknek a vállalkozásoknak ennek ellenére az előírás szerint regisztrálniuk kell és adott esetben minden további követelménynek meg kell felelniük.

A szerződésekre alkalmazandó jogot meghatározó meglévő szabályok elvben nem befolyásolják a keretben foglalt vitarendezési megoldásokat. Határon átnyúló jogviták esetén a vita rendezéséhez szükséges joghatósági szempontokat (pl. illetékes bíróság, eljárási szabályok, stb.) az alapul szolgáló kereskedelmi kapcsolatokra vonatkozó jogszabályok határozzák meg.

Az irányító csoport ugyanakkor a keret működésének kezdete után megvizsgálja majd, hogy ezzel összefüggésben a különböző tényezőkre, pl. a vállalkozások méretére vagy a kulturális sajátosságokra tekintettel szükség van-e különleges szabályok elfogadására.

VII. – Pénzügyi hozzájárulás

Az aláírók úgy vélik, hogy a keret működéséhez külön pénzügyi hozzájárulásra nincs szükség. A keret működésével összefüggésben konkrét feladatokat ellátó intézmények, szövetségek és vállalkozások feladataik elvégzését lehetőségeikhez mérten saját forrásból finanszírozzák. A költségvetés tervezete 2013 első negyedévéig elkészül.

A keret működtetését mindenesetre – az összes érintettre háruló terhek korlátozása érdekében – minél kisebb költséggel kell megoldani.

VIII. – A javasolt keret értékelése

A magas szintű fórum 2011. november 29-i ülésén azzal bízta meg az érdekelt felek központi csoportját, hogy dolgozza ki az élelmiszer-ellátási lánc vertikális kapcsolataival kapcsolatos helyes gyakorlatok elveinek alkalmazására és érvényesítésére vonatkozó keretet.

Michel Barnier biztos akkor megfogalmazta azokat a kritériumokat, amelyeket ennek a keretnek tiszteletben kell tartania.

Az aláírók úgy vélik, hogy hasznos lenne ismertetniük azokat az okokat, amelyek miatt úgy ítélik meg, hogy ez a javaslat megfelel az említett kritériumoknak. Ez a javaslat mögött húzódó logikai gondolatmenet mélyebb megértése szempontjából is fontos.

1. Hatékonyság

A keret egyszerű és egyértelmű gyakorlati szabályokat tartalmaz, amelyek alkalmasak a vállalkozások figyelmének felkeltésére, és lehetővé teszik számukra, hogy a helyes gyakorlatok elveit a vertikális kapcsolataikban hatékonyan alkalmazzák. Mivel ez önkéntes keret, a javaslat lehetőséget nyújt a vállalkozásoknak a belső eljárásaik olyan módon való átalakítására, hogy az lehetővé tegye számukra a keretnek való megfelelést, ideértve a vitarendezési megoldásokat, a képzést és az üzleti partnerek tájékoztatását. Végül soron ez elősegíthet egy olyan valódi kulturális változást, amelyben a tisztességes gyakorlatok és a viták rendezése megszokott üzleti eljárásnak számítanak.

2. Költséghatékonyság

Ez a javaslat olyan költséghatékony intézkedéseket tartalmaz, amelyeket a gazdasági szereplők meg tudnak valósítani.

A megvalósítás költségei minimálisak. Külön pénzügyi hozzájárulásra nincs szükség, mivel a keret több érdekelt felet tömörítő platformon alapul és közfelügyelet mellett működik.

3. Hatékony irányítás, felügyelet

A keret ellenőrzését és értékelését egy olyan, több érdekelt felet tömörítő platform biztosítja, amely az élelmiszer-ellátási láncban résztvevők különböző érdekeit képviseli. Noha ez az irányító csoport nem „független” szervezet, az a tény, hogy szigorú titoktartási szabályok mellett, anonim módon végzi munkáját és közben különböző érdekeket képvisel, biztosítja azt, hogy az ellenőrzés és értékelés elfogulatlan legyen.

Ezenkívül az uniós szintű közigazgatási szervek közfelügyeletet gyakorolnak annak érdekében, hogy az irányítás hatékony és átlátható legyen. Ez a javaslat továbbá nem befolyásolja a döntéshozók azon előjogát, hogy szükség esetén bármikor jogalkotási intézkedéseket vezessenek be.

4. Átláthatóság

Az átláthatóságot a javaslatban szereplő számos tájékoztatási és közzétételi követelmény, illetve az uniós intézmények folyamatos figyelme biztosítja.

A keret értékelésére emellett az előzetesen megállapított teljesítménymutatóknak megfelelően hamarosan sor kerül. Ez azt jelenti, hogy az értékelés elvégzése objektíven mérhető kritériumok alapján történik.

***